

De Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Uitvoering aangenomen moties interlandelijke en
binnenlandse afstand en adoptie

Datum
8 juni 2024

Ons kenmerk
5507776

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Op 16 april 2024 heeft de Tweede Kamer – naast de motie over het afbouwen van interlandelijke adoptie – nog twee moties aangenomen over adoptie.

De motie met nummer 93, ingediend door het lid Van Nispen (SP) en het lid Tseggai (PvdA/GL), gaat over ondersteunende maatregelen voor interlandelijk geadopteerden en vraagt de regering:

- a) met voorstellen te komen om meer hulp en ondersteuning te bieden aan geadopteerden die dat wensen, zoals hulp bij en een vergoeding voor het herstellen van de oorspronkelijke naam, nationaliteit en correcte geboorteakte en psychologische hulp voor wie dat nodig heeft;
- b) tevens te zorgen voor laagdrempelige en onbeperkte toegang tot het eigen dossier van geadopteerden;
- c) voorts te stoppen met het doorprocederen tegen geadopteerden die in het gelijk zijn gesteld door een rechter en in ieder geval hen financieel te compenseren voor de procedure.

De motie met nummer 94, ingediend door het lid Van Nispen (SP) en het lid Ellian (VVD), gaat over binnenlandse adoptie en afstand en verzoekt de regering:

- a) Een uiterste inspanning te leveren om te bewerkstelligen dat alle dossiers en archieven hierover van overheids- en private instellingen naar het Nationaal Archief overgedragen worden;
- b) Ervoor te zorgen dat er voor de betrokken afgestane kinderen en afstandsmoeders gezamenlijk onbeperkte en volledige toegang is tot zowel het eigen afstand- als adoptiedossier, en slechts indien nodig hiervoor een wetswijziging voor te bereiden;
- c) Zich te houden aan de aangenomen Kamermotie op stuk nr. 62 (35 925-VI) en zich dus namens de Staat in rechte in beginsel niet te beroepen op verjaring in zaken die gaan over binnenlandse adoptie.

Bijgevoegde brief is opgesteld om de Tweede Kamer te informeren over de uitvoering van deze moties. Nu de moties op dit moment niet volledig kunnen worden uitgevoerd, wordt een mededeling gedaan in de Ministerraad.

2. Geadviseerd besluit

- Instemmen met de inhoud en het informeren van de MR voorafgaand aan verzending aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- Over doorprocederen tegen geadopteerden en compensatie is al meermalen met de Tweede Kamer gesproken. Slechts als het algemeen belang dat vergt, wordt hoger beroep of cassatie ingesteld. Daarbij kan er aanleiding zijn om met

betrokkene afspraken te maken over vergoeding van proceskosten. Dit wordt van geval tot geval beoordeeld. Er is nog een brief aan de Kamer in voorbereiding, waarin in reactie op de motie Leijten en Ellian wordt ingegaan op de rol en houding van de Staat als procespartij. Aan dit onderdeel van de motie kunt u derhalve niet voldoen.

De overige onderdelen van deze motie zullen als volgt worden opgevolgd.

- De motie verzoekt om aanvullende ondersteuning aan geadopteerden. Deze signalen zijn al langer bekend, in het bijzonder waar het gaat om individuele tegemoetkoming op verschillende vlakken. De wensen onder geadopteerden zijn echter divers. Tevens voorziet de motie niet in dekking van aanvullende ondersteuning. De komende periode wordt daarom gebruikt om in samenspraak met geadopteerden en INEA scherp in beeld te krijgen waar ondersteuningsbehoefte gewenst is. De Kamer zal hierover dit najaar worden geïnformeerd. Het is aan uw opvolger om ter zake, in samenspraak met de Kamer, keuzes te maken.
- Ook de wens voor laagdrempelige toegang tot het eigen adoptiedossier van geadopteerden is al langer bekend. Het reeds ingezette traject van overdracht van alle dossiers naar het Nationaal Archief (NA) zal worden voortgezet en levert een bijdrage aan de toegankelijkheid en vindbaarheid van dossiers. Ook in het kader van de nieuwe adoptiewetgeving zal gekeken worden welke drempels weggenomen kunnen worden bij inzage in dossiers.

Kernpunten bij de invulling van de motie over binnenlandse adoptie en afstand

- Het beroep op de verjaringstermijn is ook al meermaals aan de orde gekomen. Als uitgangspunt is steeds gehanteerd dat juridische procedures gericht op het vaststellen van aansprakelijkheid en schade moeten worden beoordeeld op basis van het indertijd geldende recht, beschouwd vanuit de toen geldende normen, waarden en maatschappelijke opvattingen, hetgeen aan de regering en het parlement is. Uitsluiting van een beroep op verjaring maakt de behandelend rechter echter verantwoordelijk voor een oordeel over vermeend historisch onrecht en een eventuele passende schadevergoeding. De commissie De Winter verricht op dit moment onafhankelijk onderzoek naar de geschiedenis van binnenlandse afstand en adoptie, inclusief de rol van de overheid daarbij. Aan de in het voorjaar van 2025 verwachte onderzoeksresultaten zullen passende gevolgen worden verbonden en daarover zal, inclusief over de verjaringstermijn, worden gedebatteerd met de Tweede Kamer. Tot die tijd wordt geadviseerd hier geen beslissingen over te nemen.
- De motie vraagt om overdracht van alle dossiers en archieven aan het NA. Reeds gestart is met de overbrenging van de eerste dossiers van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) naar het NA. Private archieven vallen niet onder de reikwijdte van de Archiefwet en overdracht daarvan aan het NA daarom niet kan worden afgedwongen. Met het NA zijn gesprekken gaande zijn over de archivering van private archieven en over de visie van het NA in dat kader. Onderzocht wordt of een zoekwijzer of centrale portal bij kan dragen aan de vindbaarheid van dossiers.
- De volledige en onbelemmerde inzage in het eigen dossier kent beperkingen. De archivering van de dossiers bij het NA en de Regionale Historische Centra draagt bij aan de vindbaarheid daarvan. Het inzagebeleid voor afstands- en adoptiedossiers van het NA, de RHC's en private archieven kent echter wettelijke beperkingen. Onderzocht wordt of een wetswijziging kan bijdragen aan de onbelemmerde inzage van dossiers, onder meer door met belanghebbenden te inventariseren welke problematiek zij in dit kader ervaren.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
8 juni 2024

Ons kenmerk
5507776

4. Toelichting

4.1. Politieke context

De motie 93 is aangenomen op grond van een meerderheid van 121 stemmen. VVD en CDA stemden tegen. Zoals hiervoor aangegeven is een kamerbrief in voorbereiding over doorprocederen door de Staat als procespartij.

De motie 94 is aangenomen op grond van een meerderheid van 145 stemmen. Alleen CDA stemde tegen. Zoals aangegeven zal het onderdeel met betrekking tot het beroep op de verjaringstermijn thans niet worden uitgevoerd.

4.2. Financiële overwegingen

Zoals in de toelichting beschreven zijn er geen middelen gereserveerd voor de uitvoering van de motie met nummer 93 voor aanvullend ondersteuningsaanbod aan interlandelijk geadopteerden. Bij de uitwerking van deze motie zullen de financiële kosten in beeld worden gebracht.

De archivering van dossiers, benoemd in de motie met nummer 94, is reeds in de begroting opgenomen, gelet op het project dat daarvoor al lopende is. Onderzocht wordt of een centrale portal of zoekwijzer bij kan dragen aan de vindbaarheid van dossiers. De eventuele daaraan verbonden kosten zullen nog in beeld worden gebracht.

De financiële impact van het verder mogelijk maken van de onbeperkte en volledige toegang tot afstand- en adoptiedossiers is nog onduidelijk. De eventuele financiële gevolgen zullen nog inzichtelijk moeten worden gemaakt.

4.3. Juridische overwegingen

Onderzocht wordt welke ruimte met name de AVG in dit kader biedt en in hoeverre een wetwijziging bij kan dragen aan een toegankelijk inzagebeleid dat zo min mogelijk beperkingen kent. Indien dit noodzakelijk blijkt om bij te dragen aan de uitvoering van dit onderdeel van de motie met nummer 94, kunnen er implicaties zijn voor de bestaande wet- en regelgeving.

Hoe om te gaan met de wettelijk verankerde verjaringstermijnen in zaken betreffende afstand en adoptie, zal na publicatie van de onderzoeksresultaten van de Commissie De Winter wellicht opnieuw moeten worden beoordeeld.

4.4. Krachtenveld

Bij de uitvoering van de motie met nummer 93 zullen als het gaat om ondersteuningsaanbod voor interlandelijk geadopteerden, INEA en geadopteerden betrokken worden. Ook zal afstemming met andere ministeries gezocht worden, omdat ondersteuningsaanbod ook beleidsterreinen van andere ministeries raakt.

De motie met nummer 94 heeft betrekking op de volgende betrokkenen in de keten: FIOM, Raad voor de Kinderbescherming, NA, RHC's, private instanties waar zich dossiers bevinden, Commissie Advies Informatiehuishouding JenV, en de belangenorganisaties Verleden in Zicht en De Nederlandse Afstandsmoeder. Deze motie heeft verwachtingen gewekt bij de belangenorganisaties en de afstandskinderen- en ouders, met name met betrekking tot het onderdeel van de motie over de onbelemmerde inzage in dossiers. Daarover zal worden afgestemd met de privacy officer van DGSenB en mogelijk met de Autoriteit Persoonsgegevens.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
8 juni 2024

Ons kenmerk
5507776

4.5. Communicatie

Bij het krachtenveld is al beschreven dat de aangenomen motie met nummer 94 verwachtingen heeft gewekt bij afstandskinderen- en ouders, met name ten aanzien van de ongehinderde en onbeperkte inzage in dossiers. Dit vraagt vanzelfsprekend om zorgvuldige en transparante communicatie over de te nemen vervolgstappen en de te onderzoeken mogelijkheden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
8 juni 2024

Ons kenmerk
5507776